

Vidre i mirall: propostes per afrontar la crisi econòmica a la sanitat

El què, el com i el perquè del manifest de l'Acadèmia

Àlvar Net

Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears. Barcelona.

Introducció

Tots els nostres associats coneixen les tensions que incideixen en el sector sanitari des que el Departament de Salut ha posat en pràctica determinades accions a fi de corregir el notable dèficit econòmic que es produeix en l'àmbit de la salut, entre altres, les qual han rebut una àmplia cobertura mediàtica, així com la resposta contrària que diversos col·lectius mèdics i sanitaris han expressat amb més o menys contundència, denunciant les susdites accions, bé per la seva essència, bé per la forma emprada o per ambdós criteris.

Aquestes accions de resposta, a banda de les accions personalitzades per distints col·lectius hospitalaris i centres d'assistència primària, han estat canalitzades a través dels sindicats mèdics i sanitaris i pels col·legis oficials de metges de Catalunya i el seu Consell, com no podria ser d'altra manera.

Arribats a aquest punt, la nostra institució també s'ha interrogat en el si de la Junta de Govern en el sentit de si l'Acadèmia hauria de posicionar-se a favor o en contra, tant de les accions del Departament de Salut com de les respostes dels col·lectius professionals que treballen en el sistema.

Davant d'aquesta demanda, és oportú especificar amb cert detall quins criteris ha emprat l'Acadèmia, els quals han conformat el *corpus* del manifest que es va donar a conèixer el 19 de desembre de 2011, després del treball realitzat per una comissió creada *ad hoc* i l'aprovació final de la pròpia Junta de Govern, amb la posterior i àmplia difusió del document a les institucions sanitàries i governamentals i a la societat en general.

En primer lloc, cal no oblidar que l'Acadèmia, des de la seva fundació l'any 1872, és una institució científica

i, per tant, amb criteri independent i neutralitat política, sigui quin sigui el signe del partit polític que governi a la Generalitat de Catalunya.

En segon lloc, cal també remarcar que l'Acadèmia ha de ser exquisidament curosa per tal de no immiscir-se en les competències d'altres entitats les quals, d'una manera absolutament legítima i responsable, representen els professionals des d'un punt de vista corporatiu. En efecte, l'Acadèmia no és ni un sindicat mèdic que s'hagi d'ocupar de la defensa dels drets laborals dels professionals ni és un col·legi que maldi pels drets professionals i deontològics dels esmentats col·lectius.

Atenent a aquests principis, la conclusió és que l'Acadèmia no es pot posicionar a favor o en contra dels arguments d'una o altra part. Malgrat tot, també cal dir per contra que l'Acadèmia, lligada indefectiblement a la qualitat i a l'excel·lència, ha d'intentar assegurar el foment, el manteniment i l'augment d'aquestes dues virtuts en el si de la seva corporació en aquells aspectes que fan referència als col·lectius que conformen els seus socis repartits en les 82 societats científiques i les 22 filials.

En conseqüència, després de constatar que el nostre sistema sanitari és bo i que cal mantenir-lo i millorar-lo, en el manifest s'afermen en primer lloc quatre principis positius genèrics que posicionen la nostra institució, com són l'aplicació ètica del coneixement, la garantia de qualitat en l'assistència, la preservació del talent i el foment de la formació continuada i la recerca, per tot seguit instar l'Administració a donar suport al coneixement amb el concurs dels professionals. D'altra banda, això també vol dir que l'actual Administració té l'oportunitat d'ultrapassar per fi l'assignatura pendent de les administracions anteriors, sempre volguda però mai complida, com és la incorporació dels professionals de les diferents ciències de la salut en la presa de decisions mitjançant el diàleg i el debat dels dilemes mèdics i sanitaris plantejats en el sistema.

En efecte, la presa en consideració del lideratge clínic, la multidisciplinarietat i interprofessionalitat dels membres de les societats de l'Acadèmia, juntament amb l'ús de les guies de pràctica clínica i les guies de bones pràctiques emanades del coneixement, la reflexió i l'evidència científica, aporten un sòlid valor afegit per tal d'escollir l'opció més adequada en bé de la milloria medicosanitària de Ca-

Correspondència: Dr. Àlvar Net

Presidència

Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears

C/ Major de Can Caralleu, 1-7

08017 Barcelona

Tel. 932 031 053

Adreça electrònica: president@academia.cat

talunya. Evidentment, això inclou també la incorporació del principi d'eficiència pel que fa a la utilització dels recursos. Sortosament, els professionals de la salut hem après cada vegada més que, almenys en la vessant pública de la sanitat del nostre país, els diners que gestionem no són nostres sinó de tots els ciutadans, que els aporten amb els seus impostos i, per tant, hem d'impedir el seu malbaratament.

En conclusió, l'Acadèmia ofereix tant a l'Administració com als professionals posar al seu abast eines com la formació continuada, el coneixement i el debat científic per tal de servir al país com sempre ha fet, posant l'accent en l'educació mèdica, especialment adreçada als professionals joves, que són la nostra esperança de futur.

Manifest de l'Acadèmia davant la situació sanitària atesa la crisi econòmica actual

L'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears és una Institució fundada l'any 1872. El seu objecte és servir la societat radicada en el seu àmbit a través del foment i la divulgació de les ciències de la salut, i altres activitats científiques i culturals que s'hi relacionen.

La Junta de Govern de l'Acadèmia, juntament amb les 80 Societats Científiques i 22 Filials que la conformen, amb un col·lectiu de 24.000 socis, com a valedora de la defensa del coneixement i de l'excel·lència professional dins de l'àmbit de la pràctica sanitària i atesa la situació actual de crisi, en què els aspectes economicistes poden prevaldre sobre les decisions que afecten la sanitat en els aspectes assistencials, de formació i recerca, considera que:

- Actualment, és més important que mai vetllar per **l'aplicació ètica del coneixement, no malmetre la qualitat assistencial, evitar la pèrdua de talent i seguir fomentant la recerca i la formació continuada** per recuperar la motivació i els valors que han fet que els nostres professionals i el nostre sistema sanitari estiguin considerats entre els millors.
- A causa de la forma com s'està duent a terme la reestructuració del sistema sanitari, detectem un cert **desànim i una desorientació** dels professionals que ens podria portar a **descapitalitzar el talent** que actualment tenim en actiu.
- L'Acadèmia es posiciona a favor del coneixement i insta l'administració sanitària a fer-ho amb el suport dels professionals de la salut, per definir el futur estratègic del país.
- A l'Acadèmia conflueixen les Societats Científiques que representen els professionals de la salut; pensem que aquesta **multidisciplinarietat** pot donar respostes per reconduir la situació, amb l'opinió i

l'assessorament dels professionals sanitaris, **que són els coneixedors reals de les necessitats i de les possibles millores** de la pràctica sanitària.

- Amb aquesta transversalitat, des de l'Acadèmia podem ajudar a redimensionar l'estructura sanitària amb criteris científics a través de la **utilització de les guies de pràctica clínica** que, avalades per les Societats Científiques, poden ser aplicades de forma homogènia i consensuada en tot el sistema.
- Amb el lideratge clínic es pot millorar l'eficiència del sistema sanitari en àrees on calgui **reconduir una alta utilització de recursos**, sense restar fons d'altres àrees que ho necessiten.
- L'Acadèmia, amb les Societats Científiques, poden definir **sistemes de qualitat dels resultats**, que permetin fer un seguiment del procés de canvi per arribar a la sostenibilitat del sistema.
- L'Acadèmia demana un compromís en el manteniment dels **nivells de recerca** que han de permetre un avenç en el desenvolupament estratègic de l'assistència i en la **innovació de processos**.
- Des de l'Acadèmia, i amb les Societats Científiques, s'ha de vetllar perquè la **formació continuada** dels professionals en Ciències de la Salut mantingui els **nivells d'excel·lència assolits**, per la qual cosa demanem que es garanteixi la capacitat de disposar del temps i dels recursos que ho permetin.
- La importància de l'educació per a les futures generacions es considera cabdal per no descapitalitzar el nostre país del **talent propi**, que en el futur serà el garant de mantenir i millorar el nivell de qualitat assistencial assolit amb la **dedicació i la vocació** de moltes generacions.

En tot l'esmentat, l'Acadèmia, les seves Filials i les Societats Científiques, poden assessorar de manera veraç i adequadament, però demanem que se'ns escolti abans de prendre decisions per tal que aquestes siguin coherents amb una pràctica clínica de qualitat i amb l'aplicació científica de la professió. Per això, l'Acadèmia **proposa la creació d'un Observatori de Salut** on, diferents professionals en l'àmbit de les ciències de la salut, puguin col·laborar amb l'Administració Sanitària per dur a terme aquestes tasques.

El futur de la nostra professió depèn, en gran mesura, de les decisions que es prenguin d'ara en endavant. Hem de seguir treballant per mantenir el lideratge en la recerca, l'excel·lència en l'assistència, i la millora del nostre model sanitari, per recuperar la motivació, la implicació i la passió dels nostres professionals i dels joves que són el futur del nostre país.